

УДК 008

Ірина Іванюк

**ЧУЖИЙ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ТЕМПОРАЛЬНО-
ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ**

Ті смисли, якими живе особа або група, є водночас і предтечею, і результатом людської діяльності. Адже смисли породжують діяльність, а діяльність, у свою чергу, породжує смисли. Коли ми намагаємось аналізувати корені будь-якої культурної практики і з'ясувати, що є первинним: *знакова система* як носій культури чи *конотація досвіду*, який презентує цю знакову систему, то зрештою приходимо до висновку: людина пізнає світ, уже будучи вкоріненою в ту чи іншу культурну традицію. Отже, у ній уже природно (навіть певною мірою генетично) закладена потреба ставити обмеження на Своє і Чуже. Свою особисту окремішність людина ще змалку пізнає через відокремленість власного тіла як місця діяльної волі та розуму.

Досвід переживається темпорально. Це означає, що є пласт миттєвого, який актуалізується в теперішньому розумінні і далі, в актуальному «тепер», є те, що закладає основи майбутнього досвіду.

Емпірія, у свою чергу, корелює з розумінням. Останнє (або ж тлумачення) виявляється у впізнаванні знайомого, того що вже є у надбанні досвіду, тобто в темпоральності екзистенції. А екзистенційність виявляє не лише свідоме, але й дорефлексивне в пізнанні. Цей факт пояснюється загубленістю, стражденністю, смертністю, страхом, неавтентичністю існування або ж загалом усього того, що пов'язано з біологічною тлінністю – те, що ми назвемо *екзистенційною* спорідненістю, адже саме вона притаманна кожній людині без винятку.

Спільний досвід (або ж комунікативне зближення) видається можливим у пошуку екзистенційної спорідненості як «моста», який закидається всупереч відчуженості. Остання є модусом буття й окремої людини як чужість найближчої близькості – себе самого. Виникає питання: що в мені є моїм власним або ж співзвучне з моїм власним рішенням, моєю свободою?

Проблема нерозуміння Іншого (навіть у контексті груп) неunik-ненно має бути осмислена через індивідуальну ідентичність (як тотожність собі самому) та мислитись разом з автентичністю існування. Тоді перед нами постає завдання з'ясувати, на якому етапі віднаходження себе як самототожного, я віднаходжу Іншого не як Інакшого, а як екзистенційно спорідненого мені, тобто близького.

У пошуках смислового топосу близькості ми звертаємось до комунікативності. У контексті постмодерної дійсності сам факт наявності комунікації свідчить про спільне місце перебування, де кожен може реалізувати своє дискурсивне право на «виговорювання».

Філософія комунікації апелює до розуму. Ми знаходимо це значення як сигніфіковане в «логос» (звідси, до речі, і *діа-лог*) або у «здоровий глузд» (*common sense*) та ін. Інакше кажучи, коли «є час у мовленні, а не час мовлення» [1, с.167], то важливо, аби часовість передбачала «щоб кожен був на своєму місці, коли бере участь у різних часах» [1, с.171], тобто аби темпорально зумовлена Самість імплікувалась як автентична умова ідентичності.

Література:

1. Вальденфельс Б. Топографія Чужого : студії до феноменології Чужого. – Київ : ППС – 2002, 2004. – 206 с. – («Сучасна гуманітарна бібліотека»).